

Collectief Rivierenland Jaarbericht 2022

Collectief
Rivierenland
agrarisch
natuurbeheer

INHOUD

WIE IS COLLECTIEF RIVIERENLAND?

pagina 3

CIJFERS EN ACTIVITEITEN

pagina 4

AGRARISCH NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER

pagina 6

PROJECTEN

pagina 9

VOORUITBLIK NAAR 2023

pagina 11

RESULTATEN 2022

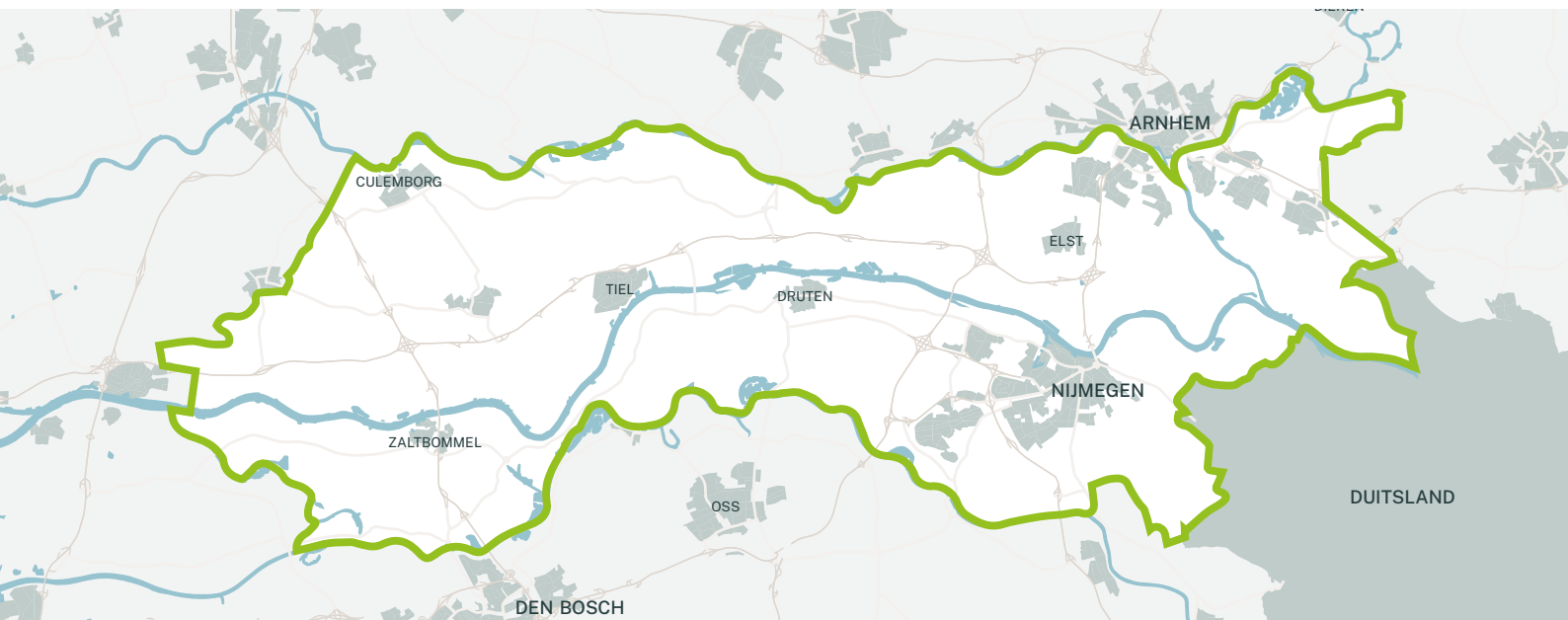
pagina 12

WIE IS COLLECTIEF RIVIERENLAND?

Collectief Rivierenland is begin 2015 opgericht door de zes agrarische natuurverenigingen in het rivierengebied. Met als belangrijkste doel het uitvoeren van de vernieuwde subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer, waaraan zowel boeren als particulieren deel kunnen nemen.

We kiezen daarbij expliciet voor kwaliteit. Als collectief gaan we voor een maximaal natuurresultaat met behoud van draagvlak bij onze deelnemers. Weidevogelbeheer is een belangrijke pijler in dit gebied. Het succes van dit beheer hier is toe te schrijven aan onze goede samenwerking met alle agrarische natuurverenigingen, Stichting Landschapsbeheer Gelderland en de vele vrijwilligers in het rivierengebied.

CIJFERS EN ACTIVITEITEN VAN 2022

BESTUUR

- ▶ Het bestuur van Collectief Rivierenland bestaat uit afgevaardigden van **6 agrarische natuurverenigingen** en heeft een onafhankelijk voorzitter. Het bestuur bestaat daarmee uit **7 personen**.
- ▶ Het bestuur **vergaderde 14 keer**.
- ▶ Collectief Rivierenland organiseerde **2 keer een algemene ledenvergadering**, in maart en november.
- ▶ Collectief Rivierenland had **526 deelnemers** in 2022.

ORGANISATIE

- ▶ De werkorganisatie bestaat in 2022 uit:
 - **6 gebiedscoördinatoren**
 - **1 ecooloog**
 - **1 regiocoördinator**
 - **1 administratief en financieel medewerker**
 - **1 projectleider**
 - **1 projectmedewerker**
- ▶ Dit jaar zijn er **twee nieuwe medewerkers** in dienst gekomen, een projectleider en een projectmedewerker.
- ▶ In 2022 zijn bij **70 deelnemers** in totaal **325 elementen of percelen** geschouwd.

SUBSIDIE

- ▶ Met de goedkeuring op de **uitbreidingsaanvraag** voor de regeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer hebben we in november een subsidiebeschikking van provincie Gelderland ontvangen voor 2.311 hectare met een bedrag van € 3.172.047,- voor de periode tot en met 2022.

COMMUNIATIE

- ▶ Collectief Rivierenland heeft een **jaarbericht 2022** opgesteld.
- ▶ **Alle leden en externe relaties hebben 3 digitale nieuwsbrieven** ontvangen afgelopen jaar. Daarnaast hebben de **vrijwilligers van de weide- en akkervogels 1 nieuwsbrief** ontvangen.
- ▶ Collectief Rivierenland heeft **20 kennis-mailings** naar de deelnemers verstuurd afgelopen jaar.
- ▶ In het voorjaar zijn er voorafgaand aan het weidevogelseizoen bijeenkomsten georganiseerd met de coördinatoren van de weidevogelgroepen. In het najaar zijn er een **viertal evaluatiebijeenkomsten** georganiseerd met de coördinatoren van de weidevogel- en patrijzenvrijwilligers.

KENNISONTWIKKELING

- ▶ Bestuursleden en medewerkers van Collectief Rivierenland waren aanwezig op de online Boerennatuurdag, de strategiedag en ALV van BoerenNatuur. Medewerkers hebben deelgenomen aan diverse cursusactiviteiten georganiseerd door BoerenNatuur.
- ▶ Er zijn in totaal **14 praktijkcursussen** en kennisbijeenkomsten georganiseerd:
 - 5 bijeenkomsten weidevogelbeheer
 - 2 bijeenkomsten akkerbeheer
 - 3 excursies bodemverbetering
 - 2 cursussen hakhoutbeheer
 - 2 snoeicursussen hoogstamfruit
- ▶ 71 deelnemers hebben een maatwerkadvis weidevogelbeheer ontvangen. Met deze adviezen hebben we het weidevogelbeheer verder kunnen versterken.

AGRARISCH NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER

Afgelopen jaar was een overgangsjaar waarin we naast de uitvoering van het beheer druk zijn geweest met het nieuwe beheer voor de periode 2023-2028. Met onze deelnemers hebben we voor de komende beheerperiode een uitbreiding van het beheer af kunnen spreken en stijgt het aantal nieuwe deelnemers aan het agrarisch natuur- en landschapsbeheer. De komende jaren zetten we samen de schouders eronder om het agrarisch cultuurlandschap in Rivierenland te behouden en te versterken.

WEIDEVOGELBEHEER

2022 was een gemiddeld jaar voor de weidevogels. De weidevogelgroepen hebben hard gewerkt en alle weidevogelgebieden gemonitord. Hieruit kwam naar voren dat het nestsucces in de kerngebieden gemiddeld hoger dan 70% was. Dit verschilt wel erg per gebied. Daarnaast was de kuikenoverleving in meer dan helft van de gebieden goed. Gemiddeld over alle gebieden was de overleving meer dan 50%. Sinds 2020 zijn het aantal hectares plasdras gebieden flink gestegen van 28 naar 51. Ook werd er op vele plekken last-minute beheer in de vorm van kuikenland toegevoegd. Dit ondersteunt de kuikens door goede bescherming en voedselvoorziening te bieden.

Ook de droneteams waren in 2022 wederom actief. Een tiental vrijwilligers ging regelmatig vroeg uit de veren om de weidevogels op te sporen voordat er gemaaid werd. Daarnaast werden er informatieborden geplaatst bij een aantal weidevogelgebieden. De samenwerking tussen de agrariërs, weidevogelvrijwilligers en coördinatoren van Stichting Landschapsbeheer Gelderland en het Collectief is cruciaal voor deze successen. Bedankt allemaal!

PATRIJZEN

De patrijs is een belangrijke en bekende akker-vogel in het boerenlandschap. Sinds 2018 zijn er ANLb maatregelen gericht op de patrijs en wordt deze ook gemonitord. De 113 telgebieden in het rivierenland worden door 163 vrijwilligers geteld. In totaal werden er afgelopen jaar 138 territoria gevonden.

Voor de patrijs is net zoals voor de weidevogels een mozaïek van beheer belangrijk. Hierbij is een combinatie van stuweelhagen, akkerranden, keverbanken en braakstroken belangrijk. Dit biedt zowel dekking als voedsel voor de volwassen dieren en hun jongen.

NATTE DOORADERING

Sinds 2020 is er naast beheer gericht op weidevogels en patrijzen ook steeds meer nadruk op beheer voor amfibieën en vissen. Hierbij werden er dit jaar op enkele locaties sloten ecologisch geschoond om de modderkruiper maar ook andere planten en dieren in de sloot te sparen. Daarnaast werden er ook nieuwe poelen aangelegd om de kwetsbare kamsalamander te ondersteunen.

PROJECTEN

BOKASHI

Samen met de Ploegdriever is er afgelopen periode een pilot gedaan met bokashi. Bokashi is een bodemverbeteraar van hoofdzakelijk gefermenteerd organisch materiaal. Vanaf begin mei zijn de deelnemende agrariërs begonnen met het verwerken van de bokashi. Veel waardevolle en unieke ervaringen met het maken en verwerken van dit materiaal zijn gedaan. Volgend jaar zal er evaluatie van dit project plaatsvinden.

BLOEMRIJKE AKKERRANDEN

Ook het aanleggen van smalle bloemrijke en kruidenrijke randen is in 2022 uitgevoerd. Er waren 153 aanmeldingen voor een totaal van 20,9 hectare. In samenwerking met de Vlinderstichting zijn we gestart met het werven van vrijwilligers voor een monitoringsplan. In 2023 zal hier een vervolg aan gegeven worden.

BEDRIJFSNATUURPLANNEN

Ook dit jaar is het Collectief Rivierenland aan de slag gegaan met het opstellen van bedrijfsnatuurplannen. In het bedrijfsnatuurplan, ook wel biodiversiteitsplan genoemd, wordt een analyse gemaakt van de natuur en biodiversiteit op en rondom een bedrijf. Met elkaar kijken we welke natuurwaarden er al zijn en welke ontwikkeld kunnen worden. Naast akkerbouw- en melkveebedrijven, zijn wij dit jaar van start gegaan met het schrijven van plannen voor de boomteelt en fruitteelt. Zo kunnen er bijvoorbeeld grasbanen en bloemenstroken tussen de boomrijen in worden gezaaid. Dit zorgt voor een natuurlijke bestrijding door middel van insecten en natuurlijke vijanden. Daarnaast bevordert dit de biodiversiteit.

PLANET PROOF

Collectief Rivierenland heeft in 2022 meegedaan aan de beoordeling natuur en landschap binnen het concept Planet Proof voor Friesland Campina. Melkveehouders kunnen een toeslag op hun melkprijs krijgen als ze binnen de bedrijfsvoering rekening houden met natuur, landschap, milieu en dierenwelzijn. We mochten 9 deelnemende bedrijven ondersteunen met het invullen van hun bedrijfspercelen en hebben de percelen in het veld geïnventariseerd en verwerkt in een registratieformulier. Van deze deelnemende bedrijven hebben wij bij 4 bedrijven beoordeeld of het beheer juist werd uitgevoerd. Ook in 2024 zullen we als collectief weer meedoen met dit project.

WOCU

Collectief Rivierenland werkt mee aan veilige en natuurlijke uiterwaarden, onder de naam Waarden-gedreven Onderhoudscontract Uiterwaarden. In samenwerking met de ANV's werd er afgelopen jaar achterstallig onderhoud uitgevoerd in de uiterwaarden langs een deel van de Maas. Zo worden er onder andere maai- en snoeiwerkzaamheden uitgevoerd. Op deze manier dragen het Collectief en de ANV's bij aan het beheer in de uiterwaarden met oog voor ecologie en maatschappelijke belangen.

VOORUITBLIK NAAR 2023

Wat een jaar was 2022! Voor Collectief Rivierenland een jaar waarin zo veel is gebeurd dat het niet eenvoudig is om daar in een paar woorden wat over op te schrijven. Voor het Collectief en haar medewerkers is 2022 een jaar geweest van veel uitdagingen en hard werken. De droogte bij plasdras percelen, het samenstellen van de beheerstrategie en de (goede) discussies over beheerpakketten en locaties. Daarnaast natuurlijk ook de aandacht voor 'andere' projecten zoals actieplan Natuur Inclusieve Landbouw waar o.a. de bedrijfsnatuurplannen onder vallen.

Gelukkig hebben we in 2022 waardevolle hulp gekregen van onze vaste krachten Sarah en Anne, die het bevlogen team van gebiedscoördinatoren en ecooloog aanvullen. Ook bestuurlijk is er hard gewerkt. Naast de gebruikelijke bestuurszaken denken we na over de aansturing van het Collectief. Want het jaar 2023 en verder geeft grote uitdagingen. Na veel bestuurlijke en ambtelijke inzet staat het Collectief een fors budget ter beschikking, een budget wat we in het veld waar moeten maken. Dat geeft veel arbeidsinzet, maar is een prachtige klus om te klaren. Voor veel ondernemers en bewoners van het buitengebied is en wordt het Collectief een partner in het Agrarisch Natuurbeheer.

Een nieuwe periode van 6 jaar is aangebroken. Hierbij vragen de nieuwe en soms bijna onbegrijpelijke regelingen, grote onzekerheden rondom de stikstofdiscussie en onduidelijkheden over de toekomst van het agrarisch bedrijf veel van de kennis en inzet van onze medewerkers en deelnemers. Maar, de inzet loont. In meer en meer gevallen zien we positieve resultaten. Resultaten voor de biodiversiteit, in het maken en uitvoeren van bedrijfsplannen en als logische gesprekspartner van veel agrarische ondernemers en bewoners van het buitengebied.

Ik wil een ieder die een bijdrage heeft geleverd het afgelopen jaar hartelijk bedanken. De werkorganisatie, bestuur en directeur zien de grote uitdagingen die er liggen voor 2023 en verder met vertrouwen tegemoet. Samen met u gaan we graag aan de slag voor een vitaal platteland!

Jos van Maanen
Voorzitter Collectief Rivierenland

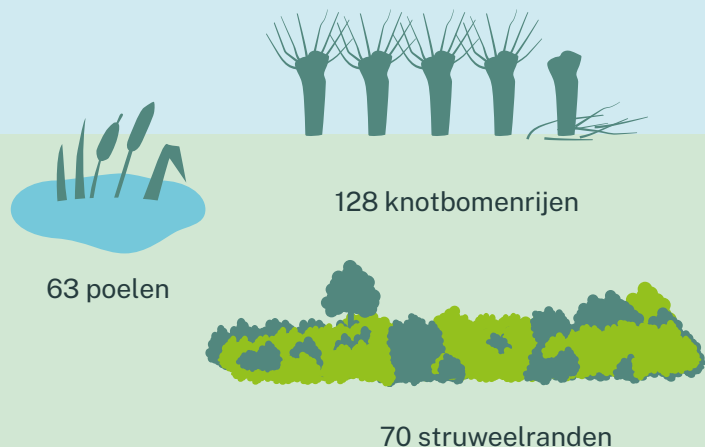
524 PARTICULIEREN EN BOEREN

zetten zich in voor meer biodiversiteit via de regeling Agrarisch Natuur-en Landschapsbeheer in een gebied van

2.988 HECTARE waarvan

AGRARISCH NATUUR- EN

ONS LANDSCHAP IN GETALLEN

ONS WEIDEVOGELBEHEER IN GETALLEN

Weidevogelbeheer bestaat uit een mozaïek van verschillende beheervormen. Zo is er tijdens het hele broedseizoen voedsel, dekking en rust aanwezig.

LANDSCHAPSBEHEER IN HET RIVIERENGEBIED

137 hoogstamboomgaarden

81 hout-en elzensingels

51 bosjes

37 kilometer struweelhagen

37 kilometer knip-
en scheerhagen

6,6 kilometer duurzaam slootbeheer
en natuurvriendelijke oevers

51 ha plasdras

148 ha extensief beweid grasland

294 ha grasland met rustperiode

359 ha kruidenrijk grasland

101 ha legselbeheer

resultaten
2022

WIE OF WAT IS COLLECTIEF RIVIERENLAND?

Collectief Rivierenland is een organisatie die zich inzet voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Als collectief zetten we ons in voor behoud en ontwikkeling van het karakteristieke landschap van het riviereengebied, mét de flora en fauna die daarbij hoort.

Dat doen we via twee sporen. Door de uitvoer van diverse projecten op het gebied van (agrarisch) natuur, landschap- of waterbeheer. En als agrarisch collectief voeren we, samen met onze ruim 500 leden, de subsidieregeling Agrarisch Natuur en Landschapsbeheer (ANLb) uit. We werken hierbij nauw samen met vrijwilligers, burgers, boeren en de zes agrarische natuurverenigingen in het riviereengebied.

Onze kracht is de samenwerking met de agrarische natuurverenigingen:

CONTACT MET COLLECTIEF RIVIERENLAND

Website: www.collectiefrivierenland.nl

E-mail: info@collectiefrivierenland.nl

Post: Waalbandijk 82, 4054 MG Echteld

COLOFON

Uitgave van Collectief Rivierenland, 2023

Tekst: Collectief Rivierenland

Foto's: Collectief Rivierenland

Foto voorkant: Jordy Houkes

Vormgeving: Designimals, Laura Hondshorst

info@collectiefrivierenland.nl
www.collectiefrivierenland.nl

Waalbandijk 82
4054 MG Echteld